

Sygn. akt **III AUa 1006/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiesława Stachowiak

Sędziowie: SSA Ewa Cyran /spr./

del. SSO Małgorzata Aleksandrowicz

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Tonak

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2016 r. w Poznaniu

sprawy **S. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o rentę socjalną

na skutek apelacji S. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Koninie

z dnia 9 marca 2015 r. sygn. akt III U 1278/13

oddala apelację.

del. SSO Małgorzata Aleksandrowicz	SSA Wiesława Stachowiak	SSA Ewa Cyran
------------------------------------	-------------------------	---------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 października 2013r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił S. K. prawa do renty socjalnej.

Odwołanie od tej decyzji złożył S. K., zarzucając błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy mające istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia poprzez przyjęcie, że stopień naruszeń sprawności organizmu odwołującego nie implikuje orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy i w oparciu o tak sformułowany zarzut wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie odwołującemu prawa do renty socjalnej od dnia złożenia wniosku tj. od 4.06.2013r.

Wyrokiem z dnia 9 marca 2015r. Sąd Okręgowy w Koninie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (sygn. akt III U 1278/13) oddalił odwołanie (pkt 1), odstąpił od obciążania odwołującego kosztami zastępstwa procesowego (pkt 2).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. K. ur. (...) w dniu 4 czerwca 2013r. złożył do organu rentowego wniosek o przyznanie renty socjalnej. Ukończył Technikum Zawodowe w Zespole Szkół (...) w K. w zawodzie technik – elektryk, aktualnie odwołujący jest studentem drugiego roku (...) w O. na kierunku (...).

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 4 lipca 2013r. stwierdzono, że nie jest on całkowicie niezdolny do pracy. Po przywróceniu odwołującemu terminu do wniesienia sprzeciwu, Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 15 października 2013r. stwierdziła, że nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Powyższe orzeczenia zostały oparte na podstawie bezpośredniego badania odwołującego oraz dokonanej analizy przedstawionej dokumentacji medycznej.

Po wniesieniu odwołania, z uwagi na konieczność dokonania oceny stanu zdrowia wnioskodawcy w kontekście istnienia całkowitej niezdolności do pracy, Sąd na podstawie art. 278 k.p.c. dopuścił dowód ze wspólnej opinii biegłych lekarzy biegłych sądowych neurologa oraz ortopedy.

Biegły ortopeda M. G. rozpoznał u odwołującego chorobę S. oraz niewielkiego stopnia uszkodzenie łąkotek kolana prawego po artroskopii, bez zmniejszenia wydolności chodu. U odwołującego występuje znaczny stopień deformacji i dysfunkcji kręgosłupa, co powoduje, że jest on całkowicie i trwale niezdolny do jakiegokolwiek pracy fizycznej i występująca dysfunkcja organizmu spowodowana jest naruszeniem sprawności organizmu, które powstało przed 18 rokiem życia. Nie istnieją natomiast przeszkody, aby po skończeniu studiów odwołujący wykonywał prace umysłową.

Biegły ortopeda Z. R. nie rozpoznał u odwołującego schorzeń neurologicznych, a przebyte w trakcie dzieciństwa poświnkowe zapalenie opon zostało wyleczone i nie pozostawiło następstw.

Do wniosków opinii zastrzeżeń nie składał organ rentowy, zaś odwołujący przedstawił dodatkowe wyniki badań, które dotychczas nie były brane pod uwagę przez biegłego ortopedę. W uzupełniającej opinii biegły M. G. wskazał, że wyniki badania kolana prawego potwierdzają zmiany, które były widoczne już wcześniej i stwierdzone upośledzenie sprawności kolan nie ogranicza możliwości zarobkowania. Natomiast decydujące znaczenie ma stopień upośledzenia sprawności kręgosłupa i w tym zakresie biegły podtrzymał opinię, że występuje u odwołującego deformacja i dysfunkcja kręgosłupa, co powoduje, że jest on niezdolny do jakiegokolwiek pracy fizycznej, lecz posiada kwalifikacje do pracy umysłowej.

Sąd przeprowadził również dowód z opinii biegłego sądowego medycyny pracy T. R., który w przedstawionej opinii oraz w trakcie składania ustnych wyjaśnień na rozprawie, w pełni podzielił wnioski biegłego neurologa oraz ortopedy co do stanu niezdolności odwołującego do pracy, również wskazując, że po ukończeniu studiów odwołujący może być zatrudniony jako pracownik umysłowy.

Odwołujący nadal podtrzymywał zastrzeżenia wobec wniosków opinii dotychczasowych biegłych wnosząc o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego ortopedy, wskazując przy tym, że stan jego zdrowia od wydania ostatniej opinii pogorszył się i w ostatnim czasie ujawniły się dodatkowe dolegliwości ze strony kręgosłupa szyjnego wymagające leczenia operacyjnego. Uwzględniając wniosek dopuszczono dowód z opinii biegłego ortopedy z okręgu Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu K. S.. Biegły ortopeda rozpoznał u odwołującego chorobę S. oraz stan po uszkodzeniu łąkotki bocznej kolana prawego. Powyższe rozpoznanie dyskwalifikuje go od ciężkiej pracy fizycznej, natomiast posiadane wykształcenie, które dodatkowo uzupełnia umożliwia mu wykonywanie pracy umysłowej do której nie ma przeciwwskazań ortopedycznych.

Na podstawie powyżej przedstawionego stanu faktycznego, Sąd I instancji wydał powyższy wyrok.

Zgodnie z art. 4 ustawy z 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało: 1. przed ukończeniem 18. roku życia; 2. w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia; 3. w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Według art. 4 ust. 2 osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje: 1. renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała; 2. renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Stosownie do treści art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Zgodnie z ust. 2 art. 12 tej ustawy całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy zarobkowej.

Sąd I instancji wskazał, że był zobligowany przeprowadzić dowód z opinii biegłych sądowych o specjalnościach odpowiadających schorzeniom odwołującego, ponieważ ustalenie niezdolności do pracy wymaga wiadomości specjalnych w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy ustalił, że S. K. nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy. Opinie biegłych jednoznacznie wykluczają możliwość podejmowania przez odwołującego ciężkich prac fizycznych, lecz istnieje możliwość, z uwagi na posiadane wykształcenie, które jest nadal uzupełniane w ramach nauki na studiach odwołujący mógł wykonywać prace umysłowe, nie związane z wysiłkiem fizycznym. Sąd ten podniósł, że opinie biegłych są kategoryczne, a uzasadnienia opinii są wystarczające i przekonujące. Stanowisko prezentowane przez odwołującego w trakcie procesu wskazuje, że poszukuje on orzeczenia niezdolności do pracy także z uwagi na niemożność faktycznego jej podjęcia z uwagi na podjęte studia w systemie dziennym. W ocenie Sadu I instancji ta okoliczność nie mogła mieć znaczenia dla oceny zasadności odwołania, gdyż niemożność wykonywania pracy spowodowana innymi przyczynami niż naruszenie sprawności organizmu w stopniu powodującym niezdolność do zarobkowania nie stanowi o niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy emerytalnej.

Apelację od powyższego wyroku wniósł odwołujący S. K., zaskarżając go w części, tj. w zakresie pkt 1.

Zaskarżonemu wyrokowi odwołujący zarzucił błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy mające istotny wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia poprzez przyjęcie, że stopień naruszeń sprawności organizmu odwołującego nie implikuje orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy.

Mając na uwadze powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie odwołującemu prawa do renty socjalnej od dnia złożenia wniosku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

Renta socjalna ma charakter świadczenia zabezpieczającego, a jej celem jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego ze względu na to, że całkowita niezdolność do pracy powstała przed wejściem na rynek pracy. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (tekst jedn. Dz.U. z 2003r., Nr 135, poz. 1268 ze zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Ustalenie całkowitej niezdolności do pracy następuje, w myśl art. 5 tej ustawy, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.). Zgodnie z art. 12 ust. 1 tej ostatniej ustawy niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie

rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Ustęp 2 tego artykułu stanowi, że całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy.

Z kolei zgodnie z art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy (a zatem także prawo do renty socjalnej) ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy wnioskodawca jest osobą całkowicie niezdolną do pracy, a więc czy spełnia przesłanki do przyznania mu renty socjalnej. Z uwagi na zarzuty apelacji, kwestionujące wydane w sprawie opinie i tym samym ustalony stan faktyczny, Sąd Apelacyjny uzupełnił postępowanie dowodowe, przeprowadzając dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych kardiologa i ortopedy na okoliczność czy wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy zarobkowej w szczególności czy utracił zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole przed 25 rokiem życia. Wydane w dniu 14 lipca 2016r. opinie jednoznacznie potwierdziły ustalenia dokonane przez Sąd pierwszej instancji, iż wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do pracy.

Biegły sądowy kardiolog w wydanej opinii podniósł, że zarówno obecnie, jak i w przeszłości nie stwierdza obecności całkowitej niezdolności do pracy z powodów kardiologicznych. Biegły wskazał również, że w zgromadzonym materiale dowodowym brak dokumentacji medycznej, która wskazywałaby na powody kardiologiczne.

Również biegły sądowy ortopeda wskazał, że wnioskodawca z powodu chorób narządu ruchu nie jest i nie był osobą całkowicie niezdolną do pracy zgodnej z kwalifikacjami. Przeciwwskazane jest jedynie wykonywanie ciężkiej pracy fizycznej, dźwiganie i noszenie ciężkich przedmiotów. Zmiany chondropatyczne w stawie kolanowym prawym wymagają okresowego leczenia zachowawczego farmakologicznego i fizykoterapeutycznego, ale nie powodują długotrwałej niezdolności do jakiejkolwiek pracy. Biegły zwrócił także uwagę, że ocena celująca z wychowania fizycznego wpisana w Świadectwie Ukończenia Technikum z dnia 26 kwietnia 2013r. przemawia za poprawną funkcjonalnie sprawnością motoryczną organizmu i mierną uciążliwością skutków choroby.

Powyższą opinię z dnia 14 lipca 2016r. należy ocenić jako w pełni wiarygodną, gdyż jest przejrzysta, logiczna, jasna, spójna i wyczerpująca. Została sporządzona w oparciu o dogłębną analizę dokumentacji medycznej, akt sprawy. Jej wnioski są jednoznaczne i zbieżne z czterema innymi opiniami biegłych wydanymi na potrzeby niniejszej sprawy. Spostrzeżenia poczynione przez biegłych przedstawione zostały w sposób szczegółowy i wyczerpujący. Jednocześnie nie budzi wątpliwości, że opinie zostały opracowane przez osoby kompetentne do dokonania oceny stanu zdrowia odwołującej oraz dysponujące w tym zakresie niezbędną wiedzą i doświadczeniem. Powyższe uzasadnia wniosek, że ostateczna konkluzja opinii biegłych, iż odwołujący nie jest niezdolny do pracy, została w sposób wyczerpujący umotywowana w sporządzonej opinii.

Wskazać przy tym trzeba, że sporządzone w toku procesu opinie zostały wydane w oparciu o całą dokumentację medyczną przedstawioną przez wnioskodawcę. Zaznaczyć bowiem trzeba, że odwołujący na kanwie postępowania apelacyjnego podnosił, że jego stan zdrowia nieustannie się pogarsza oraz że został zapisany na leczenie szpitalne, jednakże nie przedstawił żadnych dokumentów na poparcie swoich twierdzeń, tj. nie przedstawił w szczególności skierowania na placówkę kardiologiczną, który to dokument warunkuje odbycie takiej hospitalizacji. Z tego też względu Sąd odwoławczy uznał twierdzenia wnioskodawcy przedstawione na rozprawie apelacyjnej w dniu 28 października 2016r. za gołosłowne, powołane wyłącznie na potrzeby niniejszego postępowania.

Wobec powyższego, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zarzuty apelującego nie mogły zasługiwać na aprobatę, a przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że decyzja organu rentowego była słuszna, trzeba uznać za prawidłowe i mające odzwierciedlenie w ustalonym stanie faktycznym.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

del. SSO Małgorzata Aleksandrowicz

SSA Wiesława Stachowiak

SSA Ewa Cyran